

Vanhemmuus Hyssän suvun tapaan

Anne Lahti, Kalliomäen sukuhaara

Hyssän suvun ansiokkaista sukututkimuksista on nähty, että perheissä oli perinteisesti paljon lapsia. Katovuodet, kulkutaudit ja tapaturmat niin sanotusti korjasivat satoa myös perheiden lapsiluvussa. Lapsikuolleisuus oli Suomessa suurta vielä 1950-luvulle asti, jonka jälkeen mm. parantunut hygienia, neuvolatoiminta ja antibiootit muun yhteiskunnan muutoksen ohella käänsivät [lapsikuolleisuuden](#) laskuun. Nykyisen kaltainen lapsuus ei siis ole kovinkaan vanhaa. Teollistuneessa tai [tietoyhteiskunnassa](#) perheet saattavat elää kaukana muusta suvusta, perheissä on yli kuuden lapsen sijasta alle kaksi lasta, äidit käyvät kodin ulkopuolella töissä ja lasten suojelemiseksi on säädetty lakeja, joiden nojalla mm. alle 12-vuotiaiden työnteko on kiellettyä. Näin ollen myös vanhemmuus on vuosisadassa muuttunut melkoisesti.

Perheeseemme kuuluu kahden työssäkäyvän aikuisen lisäksi kolme lasta, 2010 ja 2012 syntyneet tytöt. Heti positiivisesta raskaustestistä lähtien lasten hyvinvoinnista on oltu erityisen kiinnostuneita. Tietyistä ruoka-aineista ja päihteistä on ohjattu pidättäytymään odotusajalla, niskapoimuja, varpaiden lukumääriä ja kasvukäyriä on ultraäänikuvista arvioitu ja synnytyksen jälkeen neuvolassa on käyty säännöllisesti seuraamassa lasten kasvua ja kehitystä. Ensimmäisistä vellilusikallisista on varoiteltu, ettei syöttäessä lusikkaa saa laittaa omaan ja lapsen suuhun kariesbakteerien tarttumisen vuoksi. Ruuan tulisi lisäksi sisältää kaikkea tarvittavaa, sesongin mukaan, herkkuja kohtuudella.

Lasten varttuessa varsinaiset haasteet vasta alkavat. Pukeako päälle gore texiä vai perinteistä kurahousua? Päivässä tulisi olla virikkeitä, mutta 3 vuoden ikään asti koti riittää. No, varhaiskasvatuksessa lapset oppivat tärkeitä taitoja, kuten isommissa ryhmissä toimimista, oman vuoron odottamista, jonottamista ja käden taitoja, kuten leikkaamista ja liimaamista. Tuliaiksiksi saattaa saada täitä, matoja, räkä- ja mahatauteja, korvatulehduskierteen, ja tarhantädin,

joka ei ymmärrä, että ulkohousut ovat uusinta nanoteknologiaa olevaa (telttä)kangasta ja ne voi suihkuttaa puhtaaksi, kuten perinteiset kurahousutkin. Ja että tumput voi pukea hihan alle yhtä hyvin kuin päälle. Varhaiskasvatuksessa on sekin hyvä puoli, että lasten sosiaaliset suhteet laajenevat kertaheitolla. Viikoittain lokerikossa lymyää kutsu synttäreille, jonne tulee hyvässä ajoin ilmoittaa allergiat ja muut erityisruokavaliot. Ja tietystikään lahja ei ole mikään juttu, mutta eihän sankarille sovi pettymystäkään lahjoittaa, joten lahjaostoksille tulee suunnata. Hankkiako uusi, vanha, kierrätetty, kehitystä tukeva, prinsessa vai vallan viihteellinen mitälapsellajoeiolisi -lahja viidellä vai viidellätoista eurolla?

Viimeistään kouluiässä lasten itsenäisyys kasvaa sen verran, että myös meidän vanhempien kiinnostus kasvaa siitä, missä lapsi on. Meillä harjoiteltiin aluksi ihan perinteistä luottamusta: koulusta suoraan kotiin, läksyt ja vasta sitten maailmalle. Riitti ensimmäiseksi kouluvuodeksi. Koulussahan ei edellytetä minkäänlaista puhelinta, etenköön älysellaisen, olemassaoloa. Koska kaikilla muillakin on, niin kai meilläkin sitten. [Puhelimella voi tehdä \(tai ainakin kaikki muut tekevät\) muutakin kuin soittaa.](#) Terveystieteiden tutkimuskeskus (THL) sekä Mannerheimin lastensuojeluliitto (MLL) ohjeistavat rajaamaan lasten (ja miksei aikuistenkin) [ruutuaikaa](#). Covid-19 pandemia jotenkin sotki ajatuksen niin, että koulua käytiin whats appissa, meetissä, videoin, valokuvin ja kahootin. Neljännellä luokalla kotiimme muutti koulun omaisuutta oleva Chromebook, johon vanhempien peliajan rajaukset eivät yllä. Yllättäen yläkouluikäisen koulukirjoista jo iso osa on vain tuolla Chromebookilla, paperisia (ja päällystettäviä) kirjoja ei ole suuremmin kotona näkynyt. Mistä vanhempana tietää mitä tuolla Chromebookilla tehdään?

Yhteiskunta on ollut murroksessa tuosta 1950-luvusta lähtien. Raskaasta fyysisestä (maanviljelys)työstä on siirrytty aivotyöhön, jossa tieto on valttia. Tietotyö tehdään pääasiassa istuen, tietokoneella, puhelimella tai muilla laitteilla. Onneksi kaikkien ei tarvitse tehdä sen kaltaista työtä. Mutta sen sijaan, että koulu- ja työmatkat hiihdettäisi, pyöräiltäisi tai käveltäisi, ne kuljetaan autolla, bussilla, junalla tai koulutaksilla ja vanhempien kyydeillä. Viihde on pääosin istuen tapahtuvaa, on tv:n katselua, puhelimella pelaamista ja kavereiden kanssa "tsättäilyä".

Jos lapsen harrastus on urheilua, on lajinomaisen treenaamisen myötä [riski riittämättömälle peruskunnolle ja rasisvammoille suuri](#). Miten siis vanhemmat löytävät kultaisen keskitien muuttuvan yhteiskunnan, lasten harrastusten, riittävän liikunnan, sopivan ruutuajan ja terveellisin ravitsemuksen vaatimusten ristipaineessa?

On suosituksia ja on elämän realiteetteja. Jokainen perhe tekee valintansa omista lähtökohdistaan ja omiin arvoihinsa pohjautuen.

Meidän hyssäläiseen arvomaailmaan pohjautuvalla kasvatustilafilosofialla lapset ovat osallistuneet talon töihin jokainen omalla, osaamisen ja ikänsä suomalla tasollaan. On pyritty opettamaan työn tekemisen kulttuuriin, jossa palkkana on vaikkapa koulutyön oivallus matematiikan tehtävässä tai siivottu koti ja koko perheen hyvä mieli. On pyritty opettamaan kodin, uskonnonvapauden ja isänmaan merkitys. On pyritty opettamaan arvostamaan ja kunnioittamaan toista ihmistä, sellaisena kuin on. Ja erilaisuushan on rikkautta. Nyt me vanhemmat uteliaina seuraamme, miten tehty työ, 2010-luvun vanhemmuus, kantaa hedelmää, kun "hyssäläisyys" leviää maailmalle nuoremmissa sukupolvissa.

https://www.stat.fi/artikkelit/2010/art_2010-06-07_007.html?s=0

<https://www.kielikello.fi/-/mika-kumman-tietoyhteiskunta->

<https://kavi.fi/wp-content/uploads/2020/12/Lapset-ja-media-esite-suomi.pdf>

<https://www.mll.fi/vanhemmille/tietoa-lapsiperheen-elamasta/hyvinvointia-digiajassa/sopiva-ruutu aika/>

<https://areena.yle.fi/1-68153481>